

СТОПАНСКА БАНКА АД - СКОПЈЕ
членка на NBG групацијата

СТОПАНСКА БАНКА АД СКОПЈЕ

Кодекс на етика

Сектор за контрола на усогласеноста на работењето
на Банката со прописите

Септември, 2016

Почитувани колеги,

Почитувани клиенти,

Почитувани заинтересирани страни,

Стопанска банка АД – Скопје (Стопанска банка) е посветена на вршење на дејноста со највисок степен на етика, интегритет и целосна контрола на усогласеноста на работењето на Банката со важечките закони и прописи. Оваа Банка ја има докажано својата посветеност кон исполнување на етичките стандарди и соодветни практики и ќе продолжи и понатаму во иднина по истата насока.

Ажурираниот Кодекс на етика ја формализира оваа заложба која е дел од секојдневната култура на сите вработени во Банката и е неопходна алатка што ја води Банката кон донесување на правилни деловни одлуки и стратегија. Јасно е дека Кодексот на етика не претставува само усогласување со регулативата, туку воспоставува и повисоки очекувања за сите нас, да бидеме најдобри професионалци што можеме и да се однесуваме со интегритет што го заслужува Стопанска банка и заедницата.

Спроведувањето на Кодексот на етика не претставува луксуз, туку потреба, со цел да се одржи репутацијата, престижот и кредибилитетот на нашата Банка, како и да се спречи потенцијално изложување на Банката и нашите колеги на ризиците поврзани со работата. Затоа, од клучно значење и одговорност е сите ние да ги разбереме и да ги следиме принципите од Кодексот и да се воздржуваме од деловни практики што би ја загрозиле репутацијата на Стопанска банка.

Стопанска банка искрено ја изразува својата заложба за интегритет и зачувување на високото ниво на етичко однесување во сите нејзини активности и ќе продолжи секогаш да ги почитува своите принципи.

На крајот, мотото кое го кажувам кога ги охрабрувам вработените е следното: Кога се соочувате со тешка ситуација – секогаш поставете си го прашањето – „Што е правилно да направам?“

Со почит,

Диомидис Николетопулос

Генерален Извршен Директор,

Претседател на Управниот одбор

СОДРЖИНА

	I. Сите треба да го спроведуваме Кодексот	4
II. Нашите клучни вредности и етички принципи		5
	III. Почитување на клиентите	8
IV. Доверба во нашите вработени		14
	V. Соработници - Трети лица	22
VI. Акционери на СБ		23
	VII. Придонес кон општеството - почитување на животната средина	26
VIII. Спроведување - Ревидирање на Кодексот		27

Врз основа на член 46 и 47 од Статутот на Стопанска банка АД – Скопје (С. О. Бр. 332 од 27.07.2016 – пречистен текст), на 21.09.2016 година, Управниот одбор на Стопанска банка АД – Скопје го донесе следниот:

КОДЕКС НА ЕТИКА

Кодексот на етика (во понатамошниот текст „Кодексот“) јасно ги дефинира моралните принципи и вредности, како и соодветните правила во чии рамки се вршат активностите на вработените и раководството. Исто така, тој дава неопходни насоки за носење правилни одлуки согласно правилата за корпоративно управување и правната и регулаторна рамка.

Кодексот служи како насока за соодветно однесување на вработените во Стопанска банка и истиот значително придонесува во заштитата на интересите на вработените, клиентите и акционерите, врз основа на јасни структури на управување, со што истовремено почитувањето на стандардите утврдени со Кодексот овозможува јакнење на стабилноста, ликвидноста и репутацијата на Банката.

Како таков, бидејќи е признат како клучен документ што ги зема предвид одредбите од националното и меѓународното законодавство, како и етичките и моралните вредности поврзани со работењето на банките воопшто, истиот се одобрува како Кодекс на етика на Стопанска банка АД – Скопје (СБ/Банката).

I. СИТЕ НИЕ ТРЕБА ДА ГО СПРОВЕДУВАМЕ КОДЕКСОТ

Кодексот се однесува на членовите на Надзорниот одбор, Управниот одбор, нашите вработени и сите соработници

Овој Кодекс, одобрен од релевантните тела на Банката, се однесува на сите членови од Надзорниот одбор, Управниот одбор, највисокото раководство, директорите и вработените на Банката, без оглед на видот на работен однос, како и на сите трети лица што соработуваат со Банката без оглед дали во контекст на давање услуги или реализација на проект (вклучително и соработници, посредници, агенти и сите други субјекти со кои соработуваме во контекст на договори за користење на услуги од надворешни лица или други видови договори).

Соодветно, иако одредбите од Кодексот во целост не произлегуваат од законите, ние сме тие кои треба да ја разбереме неговата структура и принципи и соодветно да ги спроведуваме во активностите на НБГ Групаацијата.

Дополнително, раководителите на организациските единици на Банката во принцип треба да осигурат разбирање на барањата од Кодексот и соодветно почитување на принципите и вредностите содржани во него, а во исто време треба да осигурат дека деловните процедури и практики содржани во Кодексот ќе го унапредуваат истиот и ќе генерираат модели на професионална и деловна етика.

Ние треба да го разбереме и да го почитуваме Кодексот

Вработените на Банката треба да работат одговорно и етички и континуирано да го исполнуваат духот и целта на овој Кодекс и во секој случај, доколку имаат какви било прашања во однос на содржината на Кодексот, треба да се обратат до непосредниот претпоставен во нивната организациона единица и/или до Директорот на Секторот за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите.

Објавување на Кодексот - транспарентност

Кодексот е достапен на Македонски јазик и на Англиски јазик на интернет страницата на СБ, со што, Банката се стреми кон зајакнување на транспарентноста, бидејќи секоја заинтересирана страна има можност да пристапи

кон него и да ги оцени клучните вредности, правила и принципи по кои работи Банката.

II. НАШИТЕ КЛУЧНИ ВРЕДНОСТИ И ЕТИЧКИ ПРИНЦИПИ

Нашите активности се ориентирани кон клиентите и се фокусираат на заштитата на интересите на нашите акционери

Банката знае дека успехот на нашето работење низ годините произлегува во голема мера од фактот што ние работиме врз основа на принципите и вредностите што се прифатени и што ги применува секој вработен. Уште повеќе, јасно е дека престижот и репутацијата на Банката, меѓу другото, зависат и од степенот со кој Банката ги исполнува очекувањата од нејзината улога во општеството, преку разбирање на природата и потребите на различните социјални групи и континуираното изнаоѓање начини како да ги задоволи истите водејќи при тоа сметка за долгорочните вредности.

Клучен принцип на нашата филозофија е дека секоја активност на Банката треба да биде ориентирана кон клиентот, а истовремено силно сме убедени дека задоволството на нашите акционери и остварувањето на пријатна работна средина придонесуваат кон ефективно обезбедување на услугите за клиентите. Генерално, во контекст на корпоративната општествена одговорност, Банката дејствува согласно следните вредности и принципи на етика:

1. Интегритет и чесност

Интегритет и искреност

Банката ја изразува својата заложба за почитување на интегритетот и високите етички стандарди во целокупното свое работење. Интегритетот е суштината на секој професионален однос и поради тоа, однесувањето на вработените треба да е беспрекорно во секоја смисла на зборот.

2. Почит и искреност кон нашите клиенти

Почит и искреност кон нашите клиенти

Банката ги следи деловните практики кои се водат според високите етички стандарди и кои осигуруваат дека односот со клиентите е однос на почит, искреност, доверба, чесност, конзистентност, еднаков третман, објективност и непристрасност.

Довербата, унапредувањето на интересите на клиентите и исполнувањето на нивните потреби се клучни цели на секоја активност на СБ.

Во секоја фаза на деловниот однос, ние им овозможуваме на нашите клиенти точни, целосни и навремени информации за нашите производи и бенефитите кои ги добиваат од истите, но истовремено им укажуваме за можните ризици, имајќи ги предвид нивните конкретни потреби откако ќе го разгледаме нивниот профил и очекувањата.

3. Вработени и услуги од врвен квалитет

Најквалитетни
вработени и
услуги

Приоритет на Стопанска банка и натаму останува развојот на високо професионален кадар и обезбедување на најквалитетни производи и услуги за нашите клиенти. Создавањето на конкурентна „value for money“, во согласност со важечките пазарните услови, произлегува од нашата определба за континуирано излегување во пресрет на потребите на нашите клиенти, како и преку градењето однос на доверба и соработка.

Банката обезбедува соодветни обуки за вработените и соодветна технолошка инфраструктура што овозможува континуирано унапредување на квалитетот на услугите за клиентите.

Клучот за услуги со врвен квалитет за нашите клиенти е професионализмот.

4. Тимска работа

Негување на
тимската
работа и
проактивност,
ние секогаш
сме во чекор
со развојот

Во целокупниот спектар на нашите активности, очигледно е дека можеме да постигнеме подобри резултати преку тимска работа отколку со индивидуалната работа. Без ограничување на независноста на вработените и преку дефинирање на улогите и одговорностите, ја негуваме тимската работа во нашето работење и се стремиме кон размена на ставови и знаење и користење различни перспективи за постигнување на истата цел.

5. Со проактивност ние сме во чекор со најновите настани

Преку искуството и тимскиот дух, ние го држиме чекорот со најновите случувања во нашата област на прудентен и конзистентен начин. Вработените на нашата Банка можат да

Општествена
одговорност
преку
промовирање
на човечките
вредности

предлагаат нови издржани идеи кои понатаму се разгледуваат и проценуваат од соодветниот сектор.

6. Транспарентност во нашите односи

Односите на Банката со сите заинтересирани страни се водат по принципот на транспарентност, како дел од напорите на СБ да обезбеди точни, правични, навремени, веродостојни и достапни информации за релевантните прашања (како што се структурата и политиките на корпоративното управување, финансиските резултати, квантитативните и квалитативните прашања поврзани со вработените и другите соработници, условите од договорите, итн.). Навремено објавените финансиски извештаи содржат веродостојни и периодични прикази на целокупната финансиска состојба на Банката, поткрепени со соодветни информации поврзани со работењето на Банката и предвидените очекувања.

7. Посветеност кон корпоративното работење

Нашата Банка е посветена на постигнување резултати коишто ќе имаат позитивно влијание за сите заинтересирани страни, т.е. акционерите, клиентите, вработените, односно општеството во целост.

Ефикасна
рамка за
корпоративно
управување

8. Висок степен на корпоративно управување и контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите / усогласеност со прописите

Нашата Банка работи во ефикасна рамка на корпоративно управување преку воспоставување единствен систем на одговорности, процедури и контроли, согласно со одредбите од релевантните домашни прописи, Европската и меѓународната правна и регулаторна рамка, како и најдобрите меѓународни практики, истовремено штитејќи ги интересите на сите заинтересирани страни во корпоративното управување.

Општествена
одговорност
преку
промовирање
на човечките
вредности

Клучен приоритет на Банката е создавање вредност за акционерите заедно со спроведување на општествено одговорни практики, активности и иницијативи.

9. Корпоративна општествена одговорност

Банката се стреми кон исполнување висок степен на општествена одговорност, придржувајќи се кон и

Унапредување
на свеста за
животната
средина

промовирајќи ги човековите вредности, како и општествените, интелектуалните и културните вредности на Земјата. Банката осигурува дека нејзината општествена активност е секогаш во согласност со интересите на акционерите. Во овој контекст, СБ усвојува Кодекс за корпоративно управување што ги дефинира соодветните активности што ги презема Банката во делот на општествената одговорност.

Општо прифатено е дека почитувањето на животната средина и спроведувањето на соодветни реални политики за заштита на животната средина претставуваат основен принцип за правилно корпоративно однесување и придонес на бизнис секторот кон одржлив раст и намалување на проблемите што произлегуваат од климатските промени.

Банката систематски спроведува политики кои се изготвени за целите на одржлив раст и заштита на животната средина, унапредувајќи ја свеста за животната средина кај своите вработени и, индиректно, кај акционерите и нивните клиенти. Тие го следат и постојано го подобруваат системот за управување со животната средина согласно меѓународните стандарди, ја почитуваат соодветната правна рамка, поставуваат цели врз основа на релевантните критериуми, го проценуваат влијанието на своите активности врз животната средина и се информираат во однос на меѓународните трендови. Програмата за управување со животната средина се фокусира на зачувување на природните ресурси, рационализирање на патувањето поради професионални цели, ефикасно управување со отпадните материјали, спроведување на критериуми за заштита на животната средина во однос на набавките и спроведување правила за анализа и оценка на ризиците по животната средина во финансиските активности.

III. ПОЧИТУВАЊЕ НА КЛИЕНТИТЕ

Главната грижа на Банката е почитување и заштита на односот со клиентите.

■ **Наш приоритет: Да им служиме на нашите клиенти**

Наш приоритет:

Активностите на Банката се ориентирани кон клиентите. Услугите треба да се нудат на сите странки еднакво, целосно, внимателно и соодветно. Банката осигурува сите

Обезбедување
услуги со врвен
квалитет за
нашите клиенти
и исполнување
на нивните
потреби

клиенти да бидат еднакво третирани и еднакво да се заштитат нивните интереси.

Во овој контекст, Банката развива и обезбедува услуги и производи врз основа на општи карактеристики што ги дефинираат групите клиенти, а со тоа се избегнува каква било дискриминација на клиентите. Условите за користење на производите / услугите се јасни, разбирливи и правични.

Соодветно, се преземаат и потребните мерки во однос на физичкото обезбедување на клиентите додека присуствуваат во просториите на Банката, како и мерки за заштита и безбедност на нивните средства (содржината во сефовите и друго).

Во контекст на услуги за клиентите, нашите вработени се свесни дека:

- ✓ Се должни да ги почитуваат важечките законски и регулаторни обврски преку спроведување на соодветните кодекси на етика, без отстапки
- ✓ Главен приоритет им е унапредувањето на интересите на своите клиенти
- ✓ Треба да ги информираат клиентите на јасен начин, одговорно и трпеливо, за услугите што ги нуди Банката, како и да предлагаат активности, зависно од случајот, за соодветно извршување на нивните трансакции
- ✓ Треба да вложат максимални напори за да осигураат целосност и точност на податоците/информациите што им се нудат на клиентите, супервизорските, независните и други органи
- ✓ Треба да бидат сензитивни при работењето со лица со посебни потреби или лица на кои им е потребен посебен третман.

▪ **Почитување на доверливоста и банкарската тајна**

Банката ги презема сите мерки за да осигура доверливост на информациите, посветеност кон заштита на доверливите информации во однос на клиентите и странките со кои врши трансакции и користење на информациите само за целите за кои истите биле дадени.

Почитување на
доверливоста и
банкарската
тајна при
извршување на

Под „доверливи“ информации се оние информации со кои доаѓаат во контакт вработените, без оглед дали е тоа директно или индиректно, во текот на нивното работење, а кои се однесуваат на Банката и Групацијата (вклучително

трансакциите
на нашите
клиенти

различни документи, конкретни податоци, методи и процедури усвоени од Банката во однос на концептот, развојот и промовирањето на производите и услугите на Банката, финансиските податоци, податоците за клиентите, предметите), клиентите (вклучително трансакциите, финансиската состојба, личните податоци заштитени со соодветното национално законодавство и меѓународните регулативи, закони и подзаконски акти што произлегуваат од Законот за банките, Законот за заштита на личните податоци, итн, со измените и дополнувањата на истите) и другите поврзани лица (вклучително, посредници, поврзани претставници, даватели на надворешни услуги).

Секоја доверлива информација се третира со соодветната тајност и според сите закони и правила поврзани со професионална и банкарска тајна.

Како дел од напорите да се осигура тајност и заштита на приватноста на вработените, на соработниците и сите трети лица, им се забранува неовластена употреба на видео материјали, аудио снимки или друга форма снимен материјал или медиум за чување податоци.

Соодветно, Банката има воведено процедури и има имплементирано системи што овозможуваат контролиран проток на информациите, со цел:

- ✓ Да се откриваат информации на надлежните лица и само доколку се смета неопходно во контекст на извршување на нивните должности. Во случај Банката да треба да овозможи пристап до доверливи информации на повеќе лица, во контекст на проектни задачи по налог и за сметка на Банката, се преземаат сите соодветни мерки, вклучително и склучување договор за доверливост со цел да се осигура дека страните што се вклучени во проектот се запознаени со доверливата природа и ограничувањата за користење на тие информации,
- ✓ Да се спречи пристап до доверливи информации од страна на неовластени вработени и/или службеници.

Треба да се посвети посебно внимание при извршувањето на банкарските трансакции, со цел исполнување на одредбите од регулативата која се однесува на тајноста на банкарските депозити. Сите форми на депозити се доверливи, а како резултат на тоа, конкретни податоци за депозитите единствено се даваат на корисниците на

Заштита на
податоците за
вработените на
СБ, клиентите,
акционерите и
третите лица

сметките и, по исклучок, на трети лица откако ќе се отстрани статусот банкарска тајна (во согласност со важечката законска регулатива) и истите се даваат под посебни услови.

Наведената обврска во однос на доверливоста на податоците ги исклучува случаите каде што давањето на податоците се бара од Секторот за внатрешна ревизија за целите на ревизија и/или од Секторот за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите и/или супервизорски или друг надлежен орган. Во таков случај, пред да се дадат какви било податоци или информации, Секторот за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите мора претходно да биде известен во писмена форма.

■ **Заштита на личните податоци на нашите вработени, клиенти и акционери**

Банката посветува посебно внимание на обврската за усогласување со важечката регулатива за заштита на личните податоци при обработка на лични податоци и има усвоено Политика за заштита на личните податоци.

Во овој контекст, СБ прибира и управува со конкретни информации кои се однесуваат на вработените, акционерите, клиентите што имаат каков било деловен однос со СБ, лицата што соработуваат со СБ и трети лица во рамките на каков било друг однос различен од горенаведениот.

Поконкретно, наведените информации:

- ✓ Се прибираат на етички и законски начин,
- ✓ Се прибираат за конкретни, јасни и законски цели,
- ✓ Се чуваат на сигурен начин и само во времетраење доволно за реализирање на целите за кои биле прибрани и обработени.

Според ова, Банката има воведено процедури и имплементирани системи што овозможуваат контролиран проток на информациите, така што:

- ✓ Информациите се откриваат на надлежните лица и само доколку се смета неопходно во контекст на извршување на нивните должности. Во случај Банката да треба да овозможи пристап до доверливи информации на повеќе лица, се преземаат сите соодветни мерки, вклучително и склучување договор за доверливост, со цел да се осигури дека третите лица

на кои се откриваат информациите се запознаени со доверливата природа и ограничувањата за користење на тие информации,

- ✓ Се забранува пристап до доверливи информации од неовластени лица

Нашите вработени знаат дека треба:

- ✓ Да ги штитат информациите од доверлив карактер кои се поврзани со вработените, клиентите и акционерите,
- ✓ Да ги користат доверливите информации само за целите за кои биле првично прибрани,
- ✓ Да осигураат само овластен пристап до канцелариската опрема (компјутери, телефони, факс и други уреди), дури и кога и на кратко ја напуштаат нивната работна маса,
- ✓ Да ги штитат кодовите за пристап до системите на Банката и во никој случај да не ги откриваат на трети лица,
- ✓ Да ја почитуваат доверливоста во однос на трансакциите и работењето на Банката и да ги преземаат сите мерки за заштита на интересите на Банката, имотот на Банката или хартиите од вредност што и се доверени,
- ✓ Да не откриваат детали за клиентите на трети лица, дури и ако истите ги бараат членови на семејството на клиентот, освен ако за тоа нема овластување,
- ✓ Да не разговараат за предмети на клиентите и гласно да изнесуваат детали во делот за прием на клиенти или во просториите каде што чекаат и просторот каде што се вршат трансакциите,
- ✓ Да не ги користат доверливите информации поврзани со клиентите на несоодветен начин,
- ✓ Да осигураат дека нема да бидат изложени никакви информации, документи, датотеки, печатен материјал итн., на неовластен пристап на нивната работна маса или шалтер и дека доверливите информации ќе бидат целосно безбедни на нивните работни маси кога тие не се таму (на пример, заклучени во фиоки),
- ✓ Да осигураат дека клиентите немаат визуелен контакт со екраните на компјутерите што се користат при

извршување на трансакциите. Да осигураат дека деловните податоци нема да се прикажуваат на мониторите кога тие не се на своето работно биро, па дури и кога тоа е за само неколку минути,

- ✓ Да осигураат дека сите доверливи документи што треба да се уништат се уништени без можност за поврат на информациите, согласно со релевантните упатства за правилно уништување на документи што содржат лични податоци,
- ✓ Да се консултираат со Секторот за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите на СБ за случаите кога трето лице, по грешка, открие доверлива информација што не била побарана,
- ✓ Да осигураат дека кога е неопходно за прибирање, одржување и обработка на лични податоци ќе добијат согласност од клиентот,
- ✓ Да ги информираат клиентите – физичките лица во врска со нивните права да добијат информација, пристап и да поднесат приговор,
- ✓ Да не проследуваат информации и рекламен материјал за услуги и производи што ги нуди Банката ако за тоа не добиле согласност од клиентот – физичко лице,
- ✓ Да не обработуваат податоци за роднини на трети лица без претходна согласност (на пример, во врска со ревидирање на кредитоспособноста),
- ✓ Да не обработуваат лични и чувствителни податоци за клиенти надвор од мрежата на Банката (на пример, на приватни компјутери),
- ✓ Да ги предадат сите информации што вклучуваат лични и чувствителни податоци на клиентите до нивните претпоставени на крајот од нивната соработка со банката (прекин на работниот однос),
- ✓ Да ја почитуваат тајноста и да ја штитат доверливоста на сите податоци или информации што се поврзани со Банката и нејзините клиенти од намерно или ненамерно откривање на неовластени лица, дури и по истекот на нивниот пристап до такви информации и/или прекин на нивниот работен однос во Банката.

Акцент на
рекламирањето

■ Рекламирање

Во контекст на отворена и транспарентна комуникација со своите клиенти, Банката треба да овозможи сите рекламни материјали да бидат во согласност со важечките законски одредби, да бидат пристojни во однос на моралните вредности, вистинити, јасни и не агресивни.

Главната цел на рекламната кампања на Банката е да обезбеди објективни информации во врска со нејзините услуги и производи. Според тоа, рекламниот материјал треба да биде искрен, да не остава погрешен впечаток за особено поволни услови и да биде на едноставен и разбирлив јазик. Рекламниот материјал не треба да биде навредлив во однос на моралните вредности и не треба да ја злоупотребува неинформираноста или стравот на јавноста; не треба да посочува на конкуренцијата во негативна смисла или со клевета и не треба да ги имитира рекламите на трети лица. СБ нема да промовира деловни практики со неистинити, неточни или погрешни информации.

Не се дозволува проследување реклами до клиенти што во писмена форма се изјасниле, во моментот на склучување на деловниот однос со банката или потоа, дека не сакаат да добиваат рекламни пораки. Банката целосно ја почитува регулаторната рамка во врска со промовирање на продажбата на производи и услуги.

За ефикасно
управување со
поплаките од
клиентите, се
стремиме кон
нивно брзо
решавање и
подобрување
на нашите
услуги

■ Управување со поплаките од клиенти

Како дел од нашите напори за ефикасно управување со прашањата поврзани со поплаките од клиентите, за подобрување на производите и услугите што ги нудиме и постигнување вонсудско решавање спорови, Банката има усвоено Политиката за управување со поплаките од клиенти. Секој устен или писмен приговор и сугестија или коментар во врска со нашите производи и услуги е предмет на итно разгледување и одговор со цел да се воспостави дух на доверба и навремено да се решаваат проблемите на клиентите и другите лица што се во деловен однос со Банката.

Во овој контекст, сите вработени треба:

- ✓ да ги разгледаат поплаките и да постапат со истите соодветно и без дискриминација,

- ✓ да посветат внимание на сите поплаки од клиенти на љубезен начин и со разбирање,
- ✓ да ги направат сите можни напори веднаш да се одговорот поплаките и да се излезе во пресрет на барањата на клиентите,
- ✓ да не влегуваат во расправи со клиентот, туку да му обезбедат соодветни и доволни појаснувања,
- ✓ да не привлекуваат преголемо внимание и да го смират клиентот со цел да не се добие погрешен впечаток што би можел да има негативен ефект врз угледот на Банката и Групацијата,
- ✓ да не го сфаќаат лично незадоволството на клиентот,
- ✓ да му дадат насоки на клиентот за тоа како да поднесе поплака до соодветниот сектор во Банката во случај кога клиентот има поплака.

■ **Придржување кон одредбите за спречување перење пари и финансирање тероризам**

Почитување на законските одредби во врска со спречувањето на перење пари и финансирање тероризам

Банката посветува особено внимание на потребата за усвојување и спроведување на ефективни мерки за спречувањето на перење пари и финансирањето на тероризмот. Таквите активности се спротивни со принципите и вредностите што го одредуваат нашето работење, а како резултат на тоа, со цел да се справи со прашањата поврзани со спречувањето на перење пари и финансирање на тероризмот, нашата Банка:

- ✓ Има усвоено Политика за спречување на перење пари и финансирање тероризам, како и Политика за прифаќање нови клиенти
- ✓ ги објавува потребните упатства и насоки во согласност со важечката регулатива и законските барања и презема мерки за нивно ажурирање
- ✓ воспоставува ефективни ИТ системи со цел да се откријат, следат и оценат високо ризичните трансакции и клиенти
- ✓ соработува и разменува информации со надзорните и независните органи и соодветните државни органи
- ✓ не врши трансакции чија законитост е доведена во прашање или трансакции со физички или правни

лица/субјекти, кога истото е забрането од страна на надзорните, судските и други органи

- ✓ на вработените им обезбедува континуирана обука за превенција и справување со наведените прашања и целосно се придржува кон релевантната законска и подзаконска регулатива.

IV. ДОВЕРБА ВО НАШИТЕ ВРАБОТЕНИ

Нашата Банка е посветена на обезбедување најдобри можни услови за работа, признавајќи го придонесот на вработените за остварување на нашите цели.

▪ Банката постојано се стреми да обезбеди еднаков третман на сите вработени

Банката:

Обезбедуваме континуиран развој и обука на вработените

- ✓ има развиено меритократски систем за оценување на учиниот, унапредување и наградување на вработените,
- ✓ обезбедува пријатни и безбедни услови за работа, почитувајќи ја рамнотежата помеѓу работата и приватниот живот и обезбедувајќи еднакви можности за вработените,
- ✓ верува во постојаното подобрување на вештините на вработените и има сеопфатни програми за обука и едукација чија цел е професионален развој на вработените. Во овој контекст, СБ ги покрива трошоците на вработените преку овозможување нивна посета на обуки во земјата и во странство.

Филозофијата на Банката се заснова на почитување на личноста на секој вработен. Заштитата на човековото достоинство претставува основен принцип, и следствено на тоа, СБ постојано се обидува да создаде хармонична работна средина. За таа цел, Банката:

- ✓ Одбива секаков вид на дискриминација и исклучувања од општеството на поединци и/или групи.

- ✓ Обезбедува еднакви можности за унапредување и професионален развој на кариерата, без оглед на полот, возраста, религијата или националноста.
- ✓ Спроведува меритократски систем за оценување на извршувањето на работата, унапредување и наградување на вработените.
- ✓ Креира и имплементира активности и системи за развој и наградување во текот на вработувањето, понатамошната селекција и финалното вработување на човечките ресурси.
- ✓ Инвестира во обука на вработените преку употреба на современи методи, како и развој на вработените преку план за обука прилагоден на потребите на секое работно место, со цел да се обезбеди искористување на целокупниот потенцијал на вработените и нивно навремено и непречено прилагодување на сè поголемите барања за нови знаења, вештини и специјализации во динамичната деловна средина.
- ✓ Не употребува никаков вид присилна работа.
- ✓ Не прифаќа никаков вид навредливо однесување против нечија личност (на пример, морално, сексуално или друг вид злоставување, заплашување, прогонство и друго) или неправеден третман поради националност, раса, пол, семеен статус, религиозни или политички ставови или физичка попреченост.

Се напоменува дека Менаџментот на Банката го задржува правото да одбие да вработи лице кое е осудено за кривично дело врз основа на конечна и правосилна судска пресуда или бил отпуштен од друга финансиска организација поради сериозна повреда на условите слични на оние кои се наведени во Кодексот на етика на Банката.

▪ **Обезбедуваме безбедна работна средина**

Ставаме акцент на безбедноста на работната средина

Здравјето и безбедноста на работното место и натаму се приоритет и за Банката и за Групацијата со цел да се обезбеди безбедна работна средина, да се подобри квалитетот на професионалниот живот на вработените и да се спречат какви било поврзани ризици.

Од тој аспект, Банката врши редовни контроли за да обезбеди адекватност и соодветност на постоечките стандарди за здравје и безбедност на работното место, а исто така, Банката има развиено планови за справување со вонредни ситуации.

Понатаму, Банката е посветена на:

- ✓ придржување кон законските одредби за прашањата поврзани со здравјето и безбедноста
- ✓ обезбедување безбедна и здрава работна средина за сите вработени преку спроведување програми за превенција од професионални ризици
- ✓ обезбедување заштитна инфраструктурата и опрема, како и техники за справување со итни ситуации
- ✓ обучување на вработените во врска со тоа какви активности да преземат, особено во случај на природни катастрофи, и подготовка на проактивни акциони планови со цел заштита од пожар и управување со кризи
- ✓ консултација со вработените за прашања поврзани со здравјето и безбедноста на работното место
- ✓ изготвување планови и активности чија цел е превенција од професионални ризици и поддршка на вработените во случај на инциденти на насилство (грабежи и вербална/физичка злоупотреба).

▪ **Наша цел е одржување висок стандард на професионално однесување**

Во контекст на давањето услуги на клиентите, вработените во СБ на сите нивоа на одговорност и на сите работни места ги почитуваат следните правила на професионално однесување и се должни:

Се однесуваме со
нашите клиенти со
почит и
професионализам

- ✓ На клиентите да им се обраќаат на официјален начин, со смиреност и учтивост.
- ✓ Да се стремат кон брзо давање услуги на клиентите.
- ✓ Да обезбедуваат прецизни, јасни информации за клиентите за прашања кои се однесуваат на заштитата и унапредувањето на нивните финансиски и имотни интереси.

- ✓ Да вложуваат максимални можни напори за решавање на сите недоразбирања и спорови што можат да произлезат во текот на деловното работење со клиентите. Ако таквото решение не е можно, да ги известат клиентите за интерните процедури на Банката во врска со поднесување сугестии или оплаки.
- ✓ Да се однесуваат со клиентите со непристрасност и објективност и да избегнуваат да прават разлика меѓу клиентите (на пример, врз основа на пол, националност, религиозните ставови, финансиската состојба и друго).
- ✓ Да не се занимаваат со лични работи во присуство на клиенти.
- ✓ Да не ги користат социјалните медиуми за откривање чувствителни прашања поврзани со Банката или да даваат негативни коментари за колегите, клиентите, добавувачите и други лица.
- ✓ Да не пушат во просториите на Банката, како што е пропишано со соодветните прописи и интерни акти.
- ✓ Да не конзумираат алкохол или други супстанции на работното место.
- ✓ Да се облекуваат соодветно на работното место и да избегнуваат да носат облека што не е во согласност со нивниот професионален статус.
- ✓ Да се приспособуваат на реалните услови наметнати од потребите на своите работни места.
- ✓ Да одржуваат добар тимски дух со своите колеги за да се овозможи поефикасно извршување на задачите што им се доделени.
- ✓ Да не постапуваат на начин што може да се смета за непријателски, малициозен, навредлив, понижувачки или потценувачки кон своите колеги.
- ✓ Да се придржуваат кон важечката законска и подзаконска регулатива и релевантните интерни акти на Банката.

■ Го штитиме имотот на Банката

Вработените во Банката треба да го штитат имотот на СБ и на Групаацијата од оштетување или неовластено користење.

Сите вработени, во рамките на своите должности/овластувања се должни:

- ✓ Внимателно да размислуваат за секое купување, продажба или трансакција за сметка на Банката, непристрасно и заштитувајќи ги нејзините интереси.
- ✓ Да обезбедуваат целосна транспарентност во избор на стоки и услуги, заштитувајќи го угледот на Банката и постапувајќи во согласност со релевантните процедури утврдени во правилниците, циркуларите и релевантните упатства.
- ✓ Да не го користат имотот и опремата на Банката за лични цели.
- ✓ Да не инсталираат или користат софтвер, освен оној што е инсталиран од страна на организациониот дел, во согласност со безбедносните барања на информатичкиот систем на Банката.
- ✓ Да користат интернет за работни цели и во рамки на должностите на вработените, без да се загрози безбедноста на системот на Банката. Според тоа, пристапот на вработените до социјалните медиуми од системите на Банката е соодветно заштитен, освен ако не е доделено претходно писмено овластување од страна на надлежниот службеник за безбедност.
- ✓ Да се грижат ИТ опремата (компјутери, телефони, факс и други уреди) да се користи само од страна на овластени лица, дури и кога бирото на само неколку минути им е оставено без надзор.
- ✓ Да ги штитат своите лозинки за пристап до системите на Банката и во никој случај истите да не ги откриваат на други лица.
- ✓ Да ја почитуваат доверливоста во врска со трансакциите и деловното работење на Банката и да ги преземат сите мерки за заштита на интересите, имотот или хартиите од вредност на Банката што ним им се доверени.

Го штитиме имотот
на Банката

Правата од интелектуална сопственост, како што се трговски марки, имиња на интернет домени, логоа, циркулари, политики, процедури, бази на податоци, публикации на Банката и друго се вклучени во вкупната актива на Банката што мора да биде заштитена од неовластено користење или оштетување.

Секој вработен е должен:

- ✓ Да се грижи употребата на трговската марка и симболите и знаците на компанијата, како и други права на интелектуалната сопственост на Банката да биде во согласност со релевантните процедури утврдени во правилниците, циркуларите и релевантните упатства.
- ✓ Да не дозволува да се употребува името на брендот или трговската марка и знаците и симболите на Банката, без претходно одобрување од страна на соодветниот сектор.
- ✓ Да го известува Секторот за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите за какви било сомневања за неправилна употреба на правата на интелектуална сопственост на Банката.

▪ **Одбиваме секаков вид поткуп**

Банката ги презема сите мерки за да ги спречи и одврати активности поврзани со поткуп. За таа цел, Банката има усвоено Политика за спречување поткуп, чија цел е:

Одбиваме каков било вид поткуп

- ✓ Да се усвојат јасни принципи и правила за спречување поткуп.
- ✓ Да се подигне свеста на вработените во Банката со цел да се оспособат да препознаат и да одвратат или спречат активности поврзани со поткуп.
- ✓ Да се охрабри пријавувањето сомневања преку создавање внатрешни канали на комуникација, со цел да се обезбеди заштита на поединците и доверливост, во согласност со Политиката за заштита на укажувачи што ја спроведува Банката.
- ✓ Да се зајакне навременото донесување мерки против лицата што се вмешани во поткуп, со оглед дека Банката има нула толеранција за корупцијата.

Поткупот претставува понуда, ветување, отстапување, поднесување барање или прифаќање привилегија во замена за дејство што се смета за нелегално, неморално или навредливо.

Сите банкарски службеници, вработени и соработници се одговорни за превенција, одвраќање и пријавување на таквите случаи.

Во рамките на напорите да се заштити угледот на Банката, секој вработен е должен:

- ✓ Да не прифаќа подароци во облик на пари (без оглед на износот) или добра (патувања, хотелско сместување, големи попусти за купувања производи и друго). Исклучок се промотивните подароци со ниска вредност, како што е канцеларискиот материјал на кој има корпоративно лого, симболични подароци за Божиќ, Велигден или именден, кои се сметаат традиционално и општествено прифатливи. Во секој случај, вредноста на подарокот не треба да надминува 250 евра или еквивалентна вредност во друга валута. Ако подарокот има повисока вредност, а клиентот инсистира, вработениот го прифаќа подарокот, но е должен веднаш да го пријави до неговиот непосредно претпоставен.
- ✓ Да не нуди ниту да ветува финансиска или друга корист за кое било лице со цел истото да го примаме да постапува спротивно на законската регулатива и/или интерните акти или да го наградува за несоодветно постапување/активност.
- ✓ Да не се обидува да обезбеди каква било погодност или предност преку искористување на своето својство на вработен/а во СБ, во или надвор од рамките на Банката.
- ✓ Да го праша за одобрување својот непосредно претпоставен за да покани клиент на ручек/вечера или да присуствува на спортски или уметнички настани спонзорирани од клиент.

Забраната за поткуп се однесува на вработените во Банката, како и на соработниците и давателите на услуги на кои им се доделени активности во рамки на договор за ангажирање надворешни лица. Ако постои сомневање дека горенаведените правила не се исполнети, истото

треба да се пријави во Секторот за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите.

▪ **Преземаме соодветни мерки за спречување судир на интереси**

Ги преземаме сите можни мерки за спречување судир на интереси

Банката става акцент и презема соодветни мерки за справување со случаите што можат да предизвикаат или да доведат до судир на интереси во рамки на услугите што ги нуди.

Такви случаи може да има во услови на несогласување меѓу:

- ✓ интересите на Банката и другите заинтересирани страни (клиенти, акционери, вработени и други),
- ✓ интересите на Банката,
- ✓ интересите на членовите на еден ист тим (како што се постојните и потенцијалните клиенти),

Во контекст на спречување на вистински или потенцијални случаи на судир на интереси, Банката ги презема следниве мерки:

- ✓ Изготвува политики и процедури за откривање и справување со наведените ситуации. Банката има усвоено: i) Политика за спречување на судир на интереси за високото раководство на Банката со цел контрола и управување со реални или потенцијални судири на интереси помеѓу истите и највисокото раководство како и (ii) Политика за судир на интереси, која ја поставува рамката за превенција, откривање и управување со судир на интереси помеѓу Банката и нејзините клиенти, како и меѓу самите клиенти за време на обезбедувањето инвестиции и помошни услуги.
- ✓ Усвојува правила што се раководат од транспарентност и се засноваат на објективни критериуми.
- ✓ Спроведува механизми и системи за контрола со цел превенција и справување со загуби.

На клиентите на јасен начин им ја открива општата природа на судирот на интереси и неговите причини, пред да се впушти во обезбедување инвестиции и давање помошни услуги.

Во контекст на спречување судир на интереси, секој вработен е должен:

- ✓ Веднаш да пријави каков било личен интерес или интерес на свои роднини што може да доведе до судир со интересите на СБ или да го спречи вработениот уредно да си ги врши своите службени должности. Во такви случаи, вработениот нема да ги смета за поважни своите лични интереси од интересите на клиентот или на Банката.
- ✓ Да ги обелодени можните односи со колегите или клиентите со цел да се избегне можен судир на интереси.
- ✓ Да не заснова заеднички или меѓусебни финансиски интереси со клиенти и соработници на СБ бидејќи таквата практика создава ризик од судир на обврски и може да носи дисциплински или законски санкции. Да не позајмува средства од клиентите на Банката или на истите да им позајмува средства.
- ✓ Да не посредува во какво било купувања /продажби, пренос или каква било финансиска или друга трансакција, општо земено, меѓу клиентите на СБ, дури и кога во тоа се вклучени негови/нејзини роднини, или да промовира банкарска или друга дејност во корист на дејности што не се на СБ.
- ✓ Да се однесува кон сите клиенти правично, избегнувајќи пристрасен однос во корист на одредени клиенти или попречувајќи ја работата на други лица со Банката без објективно оправдување.
- ✓ Да не нуди услуги или производи (како што се сметководствени и менаџерски), освен оние на СБ и НБГ, на клиенти, соработници на Банката или на трети лица, со или без надомест, без претходно одобрение од соодветни канали за услуги, со цел да се избегне можен судир на интереси.
- ✓ Да не учествува во комисији или управни одбори на клиенти на Банката, соработници или трети лица, со или без надомест, без претходно одобрение од својот претпоставен согласно интерните акти на Банката, со цел да се избегне можен судир на интереси.

- ✓ Да не купува производи од клиенти на СБ со пониска цена од пазарната и да не презема финансиски обврски (како рати, меници) што потоа нема да биде во можност да ги исполни.
- ✓ Да не ги злоупотребува посебните поволни услови што Банката ги дава на своите вработени во однос на одредени видови трансакции и сметки (како кредитни пласмани и друго) и да не ги злоупотребува овие поволни услови во корист на трети лица што не се квалификувани.
- ✓ Да не бара од клиентите да дадат придонес за каков било настан освен за оние што се одржуваат како дел од програмата за спонзорство на СБ.
- ✓ Да не презема обврски, било директно или како жирант, ако не може да ги исполни соодветните барања врз основа на својот приход или имот.
- ✓ Да не се обидува да обезбеди каква било погодност или предност за себеси или за членови на своето семејство преку искористување на своето својство на вработен/а во СБ.

▪ **Посветени сме на спречување злоупотреба на интерни информации**

Покрај тоа, во контекст на спречување употреба на доверливи информации, вработените се должни:

- ✓ Да не вршат трансакции, вклучувајќи купопродажба или продажба и реоткуп на истиот финансиски инструмент (трансакции поврзани со интрадневни влогови, деривати и корпоративни обврзници), бидејќи трансакциите од страна на вработените мора да бидат од инвестициска, а не од шпекулативна природа.
- ✓ Да не вршат трансакции на берзата со употреба на акции на СБ или други инструменти поврзани со акциите или хартиите од вредност на СБ, доколку имаат пристап до доверливи информации.
- ✓ Да не вршат трансакции со финансиски инструменти на котирани компании на кој било регулиран пазар во период од 30 дена пред денот

Ги штитиме сите интерни или повластени информации во рамките на нашите одговорности

на објавување на кварталните финансиски извештаи и/или датумот на одржување на редовно или вонредно собрание, ако вршат одговорности на управување или супервизија.

- ✓ Да не тргуваат со благајнички записи од портфолиото на Банката или на компаниите на НБГ Групацијата и да известуваат на квартална основа за какви било лични трансакции извршени во рамките на конкретниот временски период, ако имаат својство на трговец.
- ✓ Да се придржуваат кон сите релевантни закони и прописи, доколку се вклучени во анализи или изготвување кредитни предлози. Ако се вклучени во изготвување и продажба на нова емисија на финансиски инструменти, тие нема да се претплатат за таа емисија или да тргуваат со конкретните хартии од вредност или други слични хартии од вредност во текот на чувствителниот период.

■ **Комуницираме со претставниците на медиумите во согласност со важечките процедури**

Комуницираме со медиумите врз основа на упатства, а не на наша сопствена иницијатива

Само овластени вработени во Банката може да контактираат со претставници на медиумите, да одобруваат или да испраќаат дописи или други слични известувања за објавување во медиумите во име на Банката.

Следствено на тоа, вработените треба да избегнуваат вербално обраќање до медиумите како претставници на Банката, да даваат интервјуа или да пишуваат статии или да изготвуваат публикации, известувања и извештаи, во општа смисла на зборот (писмени/усни) поврзани со Банката и нејзините активности, без претходно одобрение од страна на Управниот одбор на СБ.

V. СОРАБОТНИЦИ/ТРЕТИ ЛИЦА

*Транспарентност
и усогласеност
со прописите во
нашите односи
со трети лица*

■ Ние негуваме транспарентни и законски прифатливи деловни односи

Банката е свесна дека конкурентноста и успехот на една организација се производ на тимска работа и дека за нивно постигнување потребен е и придонесот од трети лица, како соработници, добавувачи, инвеститори и други. Како дел од нејзината корпоративна култура / практика, Банката ги почитува правата, и заштитува и обезбедува еднаков третман на сите лица што соработуваат со Банката.

Одлуките за избор на соработници се носат врз основа на строги, но правични критериуми, почитувајќи ги важечките законски и подзаконски акти и услови. Деловните односи на Банката се засноваат на клучните критериуми, кои вклучуваат доверливост, интегритет, чесност, непристрасност, висок квалитет на производите и услугите, ценовни политики, конзистентност и прудентност во раководењето.

Банката го признава фактот дека нејзиниот финансиски и општествен придонес може да зависи од практиките на нејзините соработници и следствено на тоа, бара тие да ги почитуваат нејзините принципи и вредности, да се придржуваат кон нив, и да усвојат свои соодветни политики и процедури.

По склучувањето деловни договори со трети лица, Банката е должна да обезбеди:

- ✓ Придржување кон постојниот Кодекс на однесување.
- ✓ Процена на искуството, угледот и општата состојба на третите лица – соработниците.
- ✓ Разбирање на услугите што ги обезбедуваат трети лица, како и на методите на плаќање и надомест за истите.
- ✓ Процена на можните деловни односи со трети лица.

- ✓ Изготвување процедура за следење на трансакциите и целокупната активност на третото лице.
- ✓ Целосна транспарентност во изборот на своите соработници, врз основа на строги и објективни критериуми, во согласност со прописите за јавни набавки и техничките проекти на Банката.
- ✓ Еднакви можности за сите заинтересирани страни за работа со Банката.
- ✓ Почитување на условите на договорите склучени со своите соработници - трети лица и навремено решавање на какви било спорови со истите.

VI. АКЦИОНЕРИТЕ НА НАШАТА БАНКА

Ги почитуваме
нашите
акционери

▪ Додаваме вредност на нашите акционери

Банката прави избори за инвестиции врз основа на внимателни деловни одлуки, донесени со соодветна флексибилност и финансиски интегритет, за да се постигне најдобриот можен поврат и со тоа да се заштитат интересите на акционерите.

Банката применува практики со кои се обезбедува високо ниво на корпоративно управување, структури и политики што генерираат солидни стандарди на професионално однесување и деловна етика и го олеснуваат непреченото работење на пазарот и ја зајакнуваат довербата на акционерите.

СБ има воспоставено Канцеларија за контакт со акционери која е одговорна за навремено, точно и праведно информирање на акционерите за нивните права и како можат да ги остварат истите, врз основа на законската рамка и Статутот на Банката. Главниот приоритет на Банката е да се осигура дека акционерите се во целост и навремено информирани, не само за нивните обврски, туку и за нивните права.

Конкретно, Банката:

- ✓ Цели кон раст на профитабилноста и подобрување на приходите на Банката во корист на оние кои ѝ дале доверба со тоа што инвестирале во нејзините акции.
- ✓ Тежнее кон точни, целосни и навремени информации за инвеститорите за финансиската состојба и за финансиските резултати на Банката.
- ✓ Ги штити средствата на Банката со инвестирање во области на своето работење и со напори за ограничување на оперативните трошоци на Банката.
- ✓ Поставува јасни линии за известување, надзор и контрола и води грижа телата на Банката да не делуваат без соодветна контрола, како дел од напорите да обезбеди транспарентност за нејзините акционери.
- ✓ Го олеснува учеството на акционерите на Собранијата на акционери.
- ✓ Се грижи акционерите да бидат доволно информирани за целите на одлучување од страна на Собранието на акционери.
- ✓ Им го презентира на акционерите Годишниот извештај за корпоративно управување, кој содржи и соодветна Изјава за корпоративно управување.

▪ **Усвојуваме ефективна средина на Корпоративно управување**

Нашата Банка:

- ✓ Воведе Кодекс за корпоративно управување, објавен на Веб страницата на Банката, во кој е детално регулирана структурата и политиката на корпоративно управување на СБ и со кој се овозможува континуитет, конзистентност и ефикасност во начинот на работење на Надзорниот одбор, Управниот одбор и воопшто на Банката.
- ✓ Обезбедува развој на соодветна инфраструктура која ќе овозможи имплементација на принципите на корпоративно управување, вклучувајќи ги: раководните органи со јасни и дискретни улоги, овластувањата и обврски, систем на внатрешна

контрола и двонасочна комуникација како во организацијата така и надвор од неа.

- ✓ Се придржува до насоките на Европските, меѓународните и националните супервизорски надлежни институции, со воведување на соодветни процедури за ефективно работење на Системот за внатрешна контрола и со навремено информирање на вработените.

Ја почитува и ја спроведува важечката законска и подзаконска регулатива на национално ниво и на релевантното меѓународно ниво. Деловната стратегија на Банката останува строго во границите утврдени со закон.

▪ **Имплементираме ефективен Систем за внатрешна контрола - СВК**

Системот за внатрешна контрола на Банката е составен од повеќе соодветни, задоволителни и ефективни механизми и процедури за контрола чија цел е да се обезбеди усогласеност со интерните процедури и обврски кои произлегуваат од важечката законска и подзаконска регулатива, како и со доследна имплементација на деловната политика.

Приоритет на развојот на ефективен Систем за внатрешна контрола, преку развивање солидно функционирање на контролата на усогласеноста на работењето со прописите, Управувањето со ризици и Внатрешната контрола

Непреченото работење, надзорот и процената на СВК во Банката се засновани на три клучни функции, т.е.: функцијата на внатрешна ревизија, функцијата на управување со ризици и функцијата на контрола на усогласеноста на работењето со прописите.

Улогата на СВК е од клучна важност затоа што тој е составен од повеќе механизми и процедури со кои се уредува секоја активност и дејствие на континуирана основа.

Успешното и ефективно работење на СВК обезбедува:

- ✓ доследна имплементација на деловната стратегија,
- ✓ идентификување и управување на сите видови на преземени ризици во контекст на активностите на Банката,
- ✓ целосност и сигурност на финансиските и деловните информации,
- ✓ усогласеност на работењето со важечката законска и подзаконска регулатива, интерните правила, прописи, одобрени политики и процедури,
- ✓ спречување на несоодветно однесување и откривање неправилности.

- ✓ развивање систем на контролни механизми приспособени на опфатот и сложеноста на нивното работење како и на синергиите помеѓу надлежните раководни единици.
- ✓ проценка на адекватноста и ефикасноста на системот од надворешни ревизори.
- ✓ детално документирање на процедурите поврзани со работата на системот и на деловните единици што се во негова поддршка.
- ✓ пласирање на еколошки банкарски производи и услуги на пазарот.

VII. ПРИДОНЕС ЗА ОПШТЕСТВОТО - ПОЧИТУВАЊЕ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Корпоративната општествена одговорност на НБГ Групацијата и на Банката (која е членка на НБГ Групацијата) ги утврдува следниве вредности:

Почитување на човековите права:

Целосна усогласеност со одлуките со кои се забрануваат трансакциите со држави, компании или лица кои помагаат и поттикнуваат насилство и тероризам.

Почитување на животната средина:

Усвојувањето и имплементацијата на конкретни политики за заштита на животната средина се составни делови на одговорното корпоративно однесување.

Давање придонес за општеството:

Групацијата ги подржува напорите за справување со меѓународните проблеми поврзани со социјалниот и економскиот раст и придонесува кон социјална кохезија и раст на земјите каде што е активна

Придонес кон уметностите, културата и образованието:

Преку зајакнување и унапредување на културните вредности и дејности во областа на уметноста и образованието во секоја земја каде што е активна.

Независност:

Корпоративната општествена дејност на Банката не зависи од поединечниот клиент, акционер или од интересите на трети лица, подружници или каква било директна/индиректна поддршка на политички организации и партии, а сето поврзано финансирање треба да биде во согласност со важечката легислативна и регулаторна рамка

Согласно гогренаведеното, нашата Групација:

- ✓ Дава придонес за нагласување на националното наследство и финансира проекти и настани поврзани со културата.
- ✓ Ги проширува програмите што го поддржуваат спортот.
- ✓ Генерално, ја поддржува работата на признатите општествени тела и организации од јавната сфера.
- ✓ Поддржува програми за истражување и за развој и создавање на структури чија цел е подобрување на квалитетот на живеење.
- ✓ Работи во услови кои не ја загрозуваат директната или долгорочната конкурентност на Банката и на Групацијата.

Го поттикнува социјалниот, интелектуалниот и уметничкиот живот и обезбедува заштита и унапредување на културното наследство на Македонија и на земјите каде што работи.

Дополнително, во контекст на одговорност кон животната средина, Банката и компаниите на Групацијата:

Развивање на
свест за
животната
средина

- ✓ Стојат зад нивната одлука да бидат корпоративни граѓани кои се одговорни кон животната средина и кои преземаат иницијативи против климатските промени.
- ✓ Поттикнуваат рециклирање и заштеда на енергија, како и програми дизајнирани за заштеда на суровини.
- ✓ Имплементираат модели за проценка на ризици за инвестирање и кредитни процеси.
- ✓ Поддржуваат активности за заштита и чување на природата.
- ✓ Ги информираат и ја подигаат свеста на вработените и клиентите.
- ✓ Ги оценуваат добавувачите на основа на критериуми кои се однесуваат на животната средина.

VIII. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА - РЕВИДИРАЊЕ НА КОДЕКСОТ

■ Го спроведуваме секој принцип од Кодексот

Секој вработен на Банката ќе го почитува и соодветно ќе го применува овој Кодекс. Сите вработени, без оглед на нивото и/или позицијата или формата на услуга која ја нудат, преземаат одговорност да спречат дејствија кои можеби не се во согласност со посветеноста на Банката во контекстот на овој Кодекс.

Постојат различни начини за вработените да дознаат повеќе за имплементацијата на Кодексот или да пријават можно несоодветно однесување без ризик од изрекување санкции како резултат од таквото пријавување:

- ✓ Вработените имаат право да изразат загриженост и да пријават проблеми поврзани со Кодексот пред нивните претпоставени. Сите членови на повиоскиот менаџмент имаат должност да го надгледуваат почитувањето на овој документ со цел осигурување негова соодветна имплементација и да дадат насоки за справување на секаков вид на прекршување на Кодексот.
- ✓ Вработените веднаш ќе пријават во Секторот за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите секаков проблем/информација што се однесува на можно прекршување на принципот на нула толеранција на мито и корупција, согласно со Политиката за заштита на укажувачи која е одобрена од Надзорниот одбор.

Банката ги разгледува поднесените пријави, усвојува корективни мерки и ако се утврди дека настанало прекршување од ваков вид, Банката наметнува казни кои подлежат на важечките интерни прописи за работни односи.

Се нагласува дека Банката презема секакви мерки за заштита на идентитетот на секој вработен кој може да пријави, со добра намера, можно прекршување на наведениот Кодекс.

Прекршувањата на Кодексот се разгледуваат во комбинација со прописите за работни односи и може да

доведат до дисциплински санкции во согласност со утврдените процедури на Банката.

▪ **Ревидирање на Кодексот**

Управниот одбор го разгледува Кодексот, согласно предлог од Секторот за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите, секогаш кога ќе биде потребно, или најмалку еднаш на секои три години, за да се поведе грижа тој да биде соодветен наспроти принципите кои ги усвојува и правилата што ги спроведува Групацијата и, во случај да се смета дека е потребно негово ревидирање, се доставува релевантен предлог до Надзорниот одбор на СБ.

Кодексот може да се ревидира во случај:

- да се воведат нови правила и принципи и/или значителни промени во легислативната и регулаторната рамка со која се уредува работењето на кредитните институции и финансиските организации или
- да се усвојат нови меѓународни најдобри практики поврзани со банкарскиот или поширокиот финансиски сектор.

Во случај на измени на Кодексот, Банката и компаниите на Групацијата се обврзуваат на навремено информирање за ревидираниот Кодекс пред вработените на начин за кој Банката смета дека е соодветен (на пример, преку Интранет – процеси за обуки / курсеви).

Завршни одредби:

Овој Кодекс е изготвен во согласност со Кодексот за добро работење на банки и штедилници потпишан помеѓу Здружението на банкарство и Министерството за економија на 15.03.2013 година.

Кодексот стапува во сила на денот на неговото усвојување, а се верификува од страна на Надзорниот одбор на СБ. Со стапувањето во сила на овој Кодекс престанува да важи Кодексот на етика на Стопанска банка АД – Скопје (Бр. 01-2580/1 од 15.11.2013 година).

Бр.01-831/1

21.09.2016 година, Скопје

УПРАВЕН ОДБОР

Диомидис Николетопулос

Генерален извршен директор

Тони Стојановски

**Генерален директор за
управување со ризици**

Теодулос Скордис

**Генерален директор за
корпоративно банкарство**

Милица Чапаровска-Јовановска

**Генерален директор за
банкарство на мало**

Надзорен одбор бр.2682 / 29.09.2016